

ROBERT T. KIYOSAKI s-a născut și a crescut în Hawaii. Provine dintr-o remarcabilă familie de profesori; tatăl său a condus Departamentul de Educație al Statului Hawaii. După terminarea liceului, și-a continuat studiile la New York. Absolvind facultatea, a intrat în Marina Americană și a luptat în Vietnam, ca ofițer și pilot de elicopter.

În 1977, a înființat o companie ce a scos pe piață primul portofel din nailon pentru surferi, care în scurtă vreme a devenit un produs de mare succes. Creațiile sale au apărut în *Runner's World*, *Gentleman's Quarterly*, *Success Magazine*, *Newsweek* și chiar în *Playboy*.

La 47 de ani s-a pensionat, dar se ocupă în continuare de investiții, în special în domeniul imobiliar.

În 1995, a devenit cofondator al unei organizații internaționale cu profil educațional, care funcționează în șapte țări și care și-a propus inițierea cursanților în arta afacerilor și a investițiilor. În calitate de specialist în educație, a vorbit de la cele mai importante tribune, la fel ca și Og Mandino, Zig Ziglar sau Anthony Robbins.

Este creatorul jocului CASHFLOW în trei variante (pentru copii, adulți și avansați), ce reproduce condițiile unei piețe reale și îi inițiază pe jucători în secretele lumii financiare.

SHARON L. LECHTER este coautoare la volumul de față, ca și la *Tată bogat, tată sărac* (Curtea Veche, 2000). După ce a absolvit Summa Cum Laude Universitatea de Stat din Florida, obținând o diplomă în contabilitate, Sharon L. Lechter s-a angajat la o mare firmă de profil. A devenit expert contabil la o companie IT, apoi director de impozite la o companie națională de asigurări. Este fondatoare a primei reviste pentru femei din Wisconsin.

În calitate de soție și mamă a trei copii, s-a orientat spre învățământ. Împreună cu inventatorul primei cărți electronice (*talking book*) a ajutat la extinderea acestei industriei.

Este o pionieră în dezvoltarea noilor tehnologii care încearcă să readucă pe cât posibil cărțile în viața copiilor. S-a implicat din ce în ce mai mult în formarea celor mici, devenind o militantă în domeniul matematicii, al calculatoarelor, cititului și scrierii.

În prezent, își concentrează eforturile în direcția creării instrumentelor educaționale necesare celor interesați să-și îmbunătățească educația financiară.

ROBERT T. KIYOSAKI

în colaborare cu
SHARON L. LECHTER

COPIL BOGAT, COPIL ISTET,

*Startul financiar
în viață*

Ediția a III-a

Traducere din limba engleză de
ELENA NECULCEA

CURTEA VECHE

ISBN 978-606-628-000-0

asemenea, dacă ați ales pentru exercițiu un bloc din apropierea locuinței dumneavoastră, copilul își va aminti despre această afacere ori de câte ori va trece pe lângă bloc.

Îi puteți explica și că există multe persoane care dețin, ca investiții, de la garsoniere la clădiri pentru birouri, cărora li se poate aplica această analiză. Exemplul blocului cu apartamente de închiriat a fost utilizat datorită simplității sale. Conceptul important de învățat este puterea banilor. Să faceți astfel încât banii să lucreze pentru dumneavoastră, în loc să lucrați dumneavoastră pentru bani.

CASHFLOW Technologies, Inc.

Robert Kiyosaki, Kim Kiyosaki și Sharon Lechter și-au alăturat forțele ca manageri ai firmei *CASHFLOW Technologies, Inc.* în scopul de a contribui la o educație financiară inovatoare.

Misiunea companiei, aşa cum o văd fondatorii ei:

„**Să creștem bunăstarea financiară a umanității.**“

CASHFLOW Technologies, Inc. face cunoscute învățările lui Robert, prin intermediul produselor: *Cadranul CASHFLOW* din carte *Tată bogat, tată sărac*, planșeta jocului *CASHFLOW* (număr patent 5.826.878) și planșeta jocului *CASHFLOW for Kids*. Există și produse adiționale (unele disponibile pe piață, altele în stadiu de dezvoltare), destinate acelor oameni care doresc să-și perfectioneze educația financiară și proiectate pentru a-i ghida pe calea libertății.

Cuprins	
Introducere	De ce nu vă cere bancherul foia matricolă 7
Partea întâi	
„ <i>Banii sunt o idee</i> “	
Capitolul 1	Toți copiii se nasc bogăți și isteți 21
Capitolul 2	Copilul dumneavoastră este un geniu? 28
Capitolul 3	Dați-le copiilor dumneavoastră putere înainte de a le da bani 49
Capitolul 4	Dacă vreți să fiți bogat, trebuie să vă faceți temele 67
Capitolul 5	De câte formule câștigătoare va avea nevoie copilul dumneavoastră? 83
Capitolul 6	Copilul dumneavoastră va fi deja depășit la vîrstă de 30 de ani? 97
Capitolul 7	Copilul dumneavoastră va fi capabil să se retragă înainte de vîrstă de 30 de ani? 111
Partea a doua	
Banii nu te fac bogat	
Capitolul 8	Bancherul meu nu m-a întrebăt niciodată de foia matricolă 135
Capitolul 9	Copiii învață jucându-se 150
Capitolul 10	De ce pierd cei ce economisesc 165
Capitolul 11	Diferența dintre o datorie bună și una rea 180

Capitolul 12	Învățând cu bani reali	191
Capitolul 13	Alte modalități de a crește IQ-ul financiar al copilului dumneavoastră	200
Capitolul 14	Rostul banilor de buzunar	213

Partea a treia

Găsiți geniul copilului dumneavoastră

Capitolul 15	Cum puteți afla geniul natural al copilului dumneavoastră?	227
Capitolul 16	Succesul înseamnă libertatea de a fi cel ce ești	255
Concluzie	Cea mai importantă îndatorire din lume	265
Anexa A	A da sau a nu da bani de buzunar: o luptă veche de când lumea	269
Anexa B	Exerciții financiare pe care le pot face părinții împreună cu copiii lor	277

CURTEA VECHE PUBLISHING

str. Aurel Vlaicu nr. 35, București, 020091

redacție: 0744 55 47 63

distribuție: 021 260 22 87, 021 222 25 36, 0744 36 97 21

fax: 021 223 16 88

redactie@curteaveche.ro

comenzi@curteaveche.ro

www.curteaveche.ro

Partea întâi

Când eram mic, tatăl meu bogat îmi spunea adesea: „Banii sunt o idee.“ Continua, zicând: „Banii pot fi tot ce vrei tu să fie. Dacă spui: « Nu voi fi niciodată bogat », ai toate şansele să nu devii nicicând bogat. Dacă spui: « Nu-mi pot permite », probabil că nici nu vei putea.“

Tatăl meu deștept spunea că aceleasi lucruri despre învățătură.

Este posibil ca toți copiii să vină pe lume cu potențialul de a fi deștepti și bogați? Unii oameni aşa cred... iar alții sunt de altă părere. În prima parte a acestei cărți, îmi propun să vă ajut să vă feriți copilul de această ultimă posibilitate.

înălțări

“Bătrâni sunt o boala”

Când am sărbătorit în urmă cu un an sărbătoarea nașterii mei, am spus că nu am să mă întrebi încă de ce să fi sărbătorim astăzi. Când am sărbătorit în urmă cu un an sărbătoarea nașterii mei, am spus că nu am să mă întrebi încă de ce să fi sărbătorim astăzi. Când am sărbătorit în urmă cu un an sărbătoarea nașterii mei, am spus că nu am să mă întrebi încă de ce să fi sărbătorim astăzi.

Capitolul 1

Toți copiii se nasc bogăți și isteți

Ambii mei tați au fost niște profesori grozavi. Amândoi erau deștepți. Dar nu erau deștepți în aceleași domenii și nu predau aceleași lucruri. Deși se deosebeau mult, amândoi credeau aceleași lucruri despre toți copiii. Amândoi erau încredințați că toți copiii se nasc deștepți și că toți copiii se nasc bogăți. Amândoi credeau că un copil învață să fie sărac și învață să creadă că este mai puțin deștept decât alți copii. Ambii mei tați au fost profesori grozavi fiindcă au crescut în școală la lumină a geniului cu care se naște fiecare copil. Cu alte cuvinte, ei considerau că nu este nevoie să introduci cunoașterea în mintea cuiva, ci să scoți geniul la lumină.

Cuvântul *educație* vine din latinescul *educare* = „a extrage“. Din nefericire pentru mulți dintre noi, educația a însemnat ședințe lungi și dureroase, în care ni se îndesau în cap frânturi de informații, memorarea lor pentru examene, luarea examenelor și uitarea a tot ceea ce de-abia învățasem. Ambii mei tați au fost profesori grozavi pentru că rareori au încercat să-mi impună cu forță ideile lor. Adeseori spuneau foarte puțin, așteptând în schimb întrebările mele, dacă voiam să aflu ceva. Ori îmi puneau întrebări, căutând să vadă ce știu, în loc să îmi comunice, pur și simplu, ce știau ei. Ambii mei tați au fost profesori grozavi și îi consider cele mari binecuvântări ale vieții mele.

Dar să nu uit mamele. Mama mea a fost o mare profesoară și mi-a fost model în viață. M-a învățat ce înseamnă dragostea necon-

dijonată, bunătatea și cât de important este să îți pese de alții oameni. Din păcate, mama a murit Tânără, la 48 de ani. Fusese bolnavă mare parte din viață, luptându-se cu o inimă slăbită de reumatismul contractat în copilărie. Capacitatea ei de a fi bună și iubitoare cu alții, în ciuda durerii personale, m-a făcut să învăț o lecție vitală. De multe ori când mă simt jignit și îmi vine să izbucnesc, descarcându-mă asupra altora, mă gândesc la mama și îmi amintesc să fiu mai bland în loc să fiu mai furios. Iar pentru mine, aceasta este o lecție importantă, pe care trebuie să mi-o amintesc în fiecare zi.

Am auzit odată că băieții se însoară cu fete care seamănă cu mamele lor și aş spune că în cazul meu este adevărat. Soția mea, Kim, este și ea o persoană extrem de bună și de iubitoare. Regret că mama și Kim nu au apucat să se cunoască. Cred că ar fi fost cele mai bune prietene, aşa cum este Kim cu mama ei. Mi-am dorit o soție care să-mi fie și parteneră de afaceri, deoarece zilele cele mai bune ale căsnicii părinților mei au fost acelea când lucrau împreună în Peace Corps*. Îmi amintesc momentul în care președintele Kennedy a anunțat înființarea Peace Corps. Mama și tata au fost încântați de idee și de-abia așteptau să intre în organizație. Când tatei i s-a oferit postul de director educativ pentru Asia de Sud-Est, l-a acceptat și a rugat-o pe mama să vină cu el ca asistentă medicală. Cred că acei doi ani au fost cei mai fericiți din căsnicia lor.

Nu am cunoscut-o foarte bine pe mama lui Mike, cel mai bun prieten al meu. O vedeam când mergeam la ei la cină, ceea ce se întâmpla des, dar nu pot spune că am cunoscut-o cu adevărat. Pe trecea multă vreme cu ceilalți copii ai săi, în timp ce Mike și cu mine ne petreceam mare parte din timp cu tatăl lui, la muncă. Totuși, atunci când eram la ei acasă, mama lui Mike era și ea foarte amabilă și atentă la ce făceam noi. Aș putea spune că era o parteneră grozavă de viață pentru tatăl lui Mike. Erau afectuoși, buni și interesați de ce se petreceea cu celălalt. Deși foarte rezervată, era mereu interesată de cele învățate de noi la școală și în afaceri. Așadar, deși nu am cunoscut-o prea bine, am învățat de la ea cât este de important să îi ascultăm pe ceilalți, să îi lași să vorbească, să le respectăm ideile, chiar

* Peace Corps este o organizație americană, care le cere oamenilor să lucreze ca voluntari în țările sărace. (N. red.)

dacă nu se potrivesc cu ale tale. Era o persoană care comunica minunat într-un fel foarte discret.

Lecții primite de la mama și de la tata

Mă îngrijorează numărul actual al familiilor cu un singur părinte. În dezvoltarea mea, a contat mult faptul că am fost educat atât de o mamă, cât și de un tată. De exemplu, eu eram mai voinic decât majoritatea copiilor și mama se temea mereu că îmi voi folosi avantajul fizic și voi deveni un bătuș. Așa încât, a insistat să-mi dezvolt ceea ce lumea ar numi azi „latura feminină“. După cum am mai spus, mama era o persoană foarte bună și iubitoare și voia ca și eu să fiu bun și iubitor. Și am fost. Pe când eram în clasa întâi, într-o zi am venit acasă cu următoarea notiță din partea învățătoarei, pe carnetul de note: „Robert trebuie să învețe să se impună mai mult. Îmi amintește de Taurul Ferdinand [din povestea despre un taur masiv, care în loc să se lupte cu toroarul, se tolănea în mijlocul arenei și mirosea florile aruncate de admiratori... întâmplător, aceasta era una dintre poveștile favorite ale mamei, pe care mi le ctea înainte de culcare]. Toți băieții se iau de el și îl bruschează, deși Robert e mult mai voinic decât ei.“

Când mama a citit observația, a fost consternată. Dar când a venit tata acasă și a citit și el, s-a transformat într-un taur furios, și nu într-unul dintre aceia care mirose flori. „Cum adică te bruschează toți băieții? Tu de ce îi lași? Ai de gând să devii un papă-lapte?“ — a spus el, intrigat mai degrabă de comentariul asupra comportamentului meu decât de note. Când i-am explicat că nu făcusem decât să respect instrucțiunile mamei, tata s-a întors spre ea și a spus: „Băieții sunt bătuși. Pentru toți copiii este important să învețe cum să se descurce cu bătușii. Dacă nu învață asta devreme, de multe ori se întâmplă să se lase intimidati și în viață adultă. Cu bunătatea poți încerca să-i îți la distanță pe bătuși, e o metodă, dar trebuie să știi să dai și tu atunci când nu merge cu bunătatea.“

Întorcându-se către mine, tata m-a întrebat: „Și tu cum te simți când se iau băieții de tine?“

Izbucnind în lacrimi, am spus: „Mă simt îngrozitor. Mă simt neajutorat și speriat. Nu vreau să mă duc la școală. Vreau să mă bat

cu ei când mă provoacă, dar vreau și să fiu un băiat bun și să mă port așa cum mă învățăți voi. E groaznic când mă strigă « grasule » și « Dumbo » și mă lovesc. Ce urăsc cel mai tare este că nu pot riposta. Mă simt ca un fătălău și-un papă-lapte. Până și fetele râd de mine când mă văd cum stau degeaba și plâng.“

Tata s-a întors către mama și a fulgerat-o o clipă cu privirea, dându-i de înțeles că nu-i placea ce auzea. „Așadar, ce-ai vrea să faci?“, m-a întrebat.

„Să le întorc loviturile, am spus. Știu că i-aș putea bate. Nu sunt decât niște derbedei mici care se iau de toți și le place să se ia de mine pentru că sunt cel mai voinic din clasă. Toată lumea zice să nu-i lovesc pentru că sunt mai mare, dar pentru mine e îngrozitor să stau degeaba și să suport. Aș vrea să pot face ceva. Ei știu că n-o să fac nimic, aşa că se tot iau de mine în fața tuturor. Aș vrea să-i înhăț și să le trag o mamă bună de bătaie.“

„Ei bine, nu-i lovi, a spus tata calm. Dar dă-le de înțeles prin orice mijloc că nu vei mai fi calul lor de bătaie. În clipa asta, înveți o lecție foarte importantă pentru respectul față de propria ta persoană și pentru apărarea drepturilor tale. Dar nu-i lovi. Folosește-ți mintea pentru a găsi o cale prin care să le dai de știre că nu te vei mai lăsa lovit.“

M-am oprit din plâns. Mă simțeam mult mai bine în timp ce îmi ștergeam ochii și am simțit cum îmi revine curajul și respectul față de mine. Acum eram gata să mă întorc la școală.

A doua zi, mama și tata au fost chemați la școală. Învățătoarea și directorul școlii erau foarte supărați. Când mama și tata au intrat în clasă, eu stăteam într-un colț pe un scaun, cu hainele împroșcate de noroi. „Ce s-a întâmplat?“, a întrebat tata, luând loc.

„Ei bine, n-aș putea spune că băieții n-au meritat-o, a spus învățătoarea. Dar după ce v-am scris observația în carnetul lui Robert, am știut că se va schimba ceva.“

„I-a bătut?“, a întrebat tata, foarte îngrijorat.

„Nu, a spus directorul. Am urmărit întregul eveniment. Băieții au început să-l tachineză. Dar de această dată, Robert le-a cerut să înceteze imediat, în loc să stea cuminte și să înghită... Dar ei au continuat. Le-a cerut răbdător, de trei ori, să termine, dar ei n-au făcut decât să-l chinuiască și mai mult. Deodată, Robert s-a întors în

clasă, a înșfăcat pungile cu mâncare ale băieților și le-a golit în băltoaca aceea mare de noroi. În timp ce fugeam către ei, băieții l-au atacat pe Robert. Au început să-l bată, dar el nu i-a lovit.“

„Dar ce a făcut?“, a întrebat tata.

„Până să ajung acolo și să-i despart, Robert i-a înșfăcat pe cei doi băieți și i-a împins în aceeași băltoacă de noroi. Atunci s-a murdarit așa. I-am trimis pe ceilalți acasă ca să se schimbe, aveau hainele ude leoarcă.“

„Dar nu i-am lovit“, am zis din colțul meu.

Tata s-a uitat sever la mine, mi-a făcut semn să tac, apoi s-a întors către director și învățătoare și le-a spus: „Ne vom ocupa de aceasta acasă.“

Directorul și învățătoarea au încuviațiat cu o mișcare din cap, iar învățătoarea a spus: „Mă bucur că am fost martoră la desfășurarea întregului eveniment în ultimele două luni. Dacă nu aș fi cunoscut povestea care a condus la întâmplarea cu noroiul, l-aș fi mustrat doar pe Robert. Dar puteți fi siguri că îi voi cheme la o discuție și pe părinții celorlalți doi băieți. Nu sunt de acord cu aruncarea colegilor și a pachetelor lor în noroi, dar sper că acum vom vedea cum toate frecușurile dintre băieți au luat sfârșit.“

A doua zi, am avut o discuție cu cei doi băieți. Am vorbit despre neînțelegerile dintre noi și ne-am dat mâna. În recreație, alți copii au venit la mine și mi-au strâns mâna și m-au bătut pe spate. Mă felicitau pentru că le rezistase celor doi bătăuși, care se luau și de ei. Le-am mulțumit pentru felicitări, dar le-am spus: „Ar trebui să învățăți să vă purtați propriile voastre lupte. Dacă nu o faceți, o să treceți prin viață ca niște lași, lăsându-vă învinși de bătăușii lumii.“ Tata ar fi fost mândru dacă m-ar fi auzit repetându-i predica. După acea zi, clasa întâi a fost mult mai plăcută. Câștagasem o prețioasă incredere în mine, respect din partea colegilor și cea mai drăguță fată din clasă mi-a devenit prietenă. Dar mai interesant a fost faptul că și cei doi bătăuși mi-au devenit, în cele din urmă, prietenii. Am învățat să aduc pace prin puterea mea și să nu las groaza și teama să persiste în virtutea slabiciunii mele.

Pe parcursul săptămânii care a urmat, ca urmare a incidentului cu noroiul, am învățat câteva lecții de viață prețioase atât de la mama, cât și de la tata. Subiectul a fost dezbatut aprins la fiecare cină. Am

învățat că în viață nu există un răspuns corect sau un răspuns greșit. Am învățat că în viață, tindem să facem alegeri și că fiecare alegere are o anume consecință. Dacă nu ne place ce am ales și consecința alegerii noastre, trebuie să facem o altă alegere, ce va avea o nouă consecință. După incidentul cu noroiul, am învățat, de la mama, că este important să fii bun și iubitor, iar de la tata, că este bine să fii puternic și pregătit să ripostezi în cazul unei provocări. Am învățat că accentuarea unui singur aspect din cele de mai sus, în detrimentul celuilalt, te poate face să devii limitat. La fel cum prea multă apă poate îneca o plantă care stă să se usuce, noi, oamenii, putem încינה adeseori prea mult într-o direcție sau alta. După cum remarcă tata în seara în care ne-am întors de la întrevederea cu directorul: „Mulți oameni văd lumea în alb și negru — sau în bine și rău. Mulți te-ar fi sfătuit: « Nu le răspunde niciodată la provocări », iar alții ar fi zis: « Bate-i și tu ». Dar cheia succesului în viață este aceasta: dacă trebuie să ripostezi, trebuie să știi exact cu ce măsură. Ca să știi exact până unde anume poți să mergi, ai nevoie de mai multă inteligență decât pentru a spune: « Nu-i bate » sau « Bate-i și tu. »“

Tata spunea adeseori: „Adevărata inteligență este să știi ce este potrivit mai curând decât ceea ce este, pur și simplu, bine sau rău.“ La cei șase ani ai mei, am învățat de la mama că trebuie să fii bun și iubitor... dar am învățat și că aş putea fi prea bun și iubitor. De la tata, am învățat să fii puternic, dar și că trebuie să îmi folosesc puterea cu inteligență și bun-simț. Am spus de multe ori că o monedă are două fețe. Nu am văzut niciodată o monedă cu o singură față. Dar prea adesea uităm acest lucru. De atâtea ori, ne gândim că față pe care o vedem este singura față sau față bună. Poate că, atunci când facem aceasta, suntem deștepti, cunoaștem faptele, dar poate că, în același timp, ne limităm inteligența.

Unul dintre profesorii mei a spus odată: „Dumnezeu ne-a dat un picior drept și un picior stâng. Dumnezeu nu ne-a dat un picior drept și unul strâmb. Oamenii progresează făcând întâi o greșeală la dreapta, apoi una la stânga. Cei ce cred că trebuie să aibă întotdeauna dreptate sunt oamenii care au doar piciorul drept. Ei cred că progresează, dar de obicei merg în cerc.“

Ca societate, cred că trebuie să fim mai chibzuți cu puterile și cu slabiciunile noastre. Trebuie să învățăm să ne folosim mai inteli-

gent atât latura feminină, cât și pe cea masculină. Îmi aduc aminte că dacă mă supăram pe vreun coleg, prin anii '60, ne duceam în spatele sălii de sport și ne băteam cu pumnii. După un pumn sau doi, treceam la trântă și oboseam, și aşa se termina lupta. Nu s-a întâmplat niciodată ceva mai rău decât o cămașă ruptă sau un nas însângerat. Adeseori, după o astfel de luptă, devineam prietenii. Astăzi, puștii se înfurie, încep să gândească în stilul „bine – rău“, mai puțin inteligent, își scot armele și trag unul într-altul... și e valabil atât pentru băieți, cât și pentru fete. Om fi noi în Era Informației și puștii or fi mai „scoși în lume“ decât părinții lor, dar am putea învăța cu toții să fim mai inteligenți cu informațiile și emoțiile noastre. După cum am spus, trebuie să învățăm și de la mamele și de la tații noștri, deoarece cu un volum atât de mare de informații, trebuie să devenim mai inteligenți.

Această carte este dedicată părinților care își doresc copii mai isteți, mai bogați și mai inteligenți din punct de vedere financiar.